

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Št. 17.

Sobota 26. februarja 1927.

Leto II.

V. Komavli.

Po volitvah v oblastne skupščine.

Slovensko marksistično delavstvo je pri volitvah v oblastne skupščine krenilo na pot navzgor, na pot, ki mora voditi do vsestranske enotnosti proletariata cele države. Pravim »cele države«, ker nam ne sme biti vseeno, kako se stvari razvijajo med delavstvom v ostalih pokrajinah, kjer je bil nastop delavstva pri oblastnih volitvah diametralno nasproten onemu v Sloveniji. Če se oziramo na načelne in programatične razlike, ki so pred leti povzročile razkol in ki še sedaj držijo proletariata v razcepu, si moramo misliti, da so te razlike povsod enake in če so na jugu preprečile skupen nastop pri volitvah, bi ga morale preprečiti tudi v Sloveniji. Ker pa je marksistično delavstvo v Sloveniji kljub vsemu šlo v volilni boj združeno, moramo priti do zaključka, da so v ostalih pokrajinah igrali pri tem vlogi momenti, ki nimajo z gori omenjenimi »razlikami«¹ ničesar skupnega. Ako pa teh momentov ni, lahko mirno trdimo, da se stvar na jugu razvija v počasnejšem tempu nego v Sloveniji. Naj bo karkoli in naj se med sodruzi na jugu razvijajo stvari v bodoče tako ali tako, stojimo v Sloveniji pred izvršenim dejstvom, ki nam narekuje: **Naprej lahko, nazaj ne smemo!** Da se me ne bo slabo razumelo, pojasnim, da nimam v mislih strankarske enotnosti (do katere bo končno moralo vendarle priti), pač pa akcijsko enotnost marksističnega delavstva tam, kjer je za sedaj mogoča. O tej hočem v naslednjem povedati svoje misli, kritično se ozirajoč na dejstva in razne momente, ki smo jih imeli priliko v času volilnega boja opazovati.

Iz nekaterih člankov k tej debati opazimo nekaj pesimizma, iz katerega seva bojazen, da so skupni nastopi pod takimi pogoji in prilikami v bodoče nemogoči. Na ta pesimizem bi pristal, upoštevajoč zunanji efekt ter razne momente skupnega nastopa pri oblastnih volitvah. Če pa upoštevam efekt, ki ga je skupni nastop naredil na znotraj, t. j. med delavstvom in volilci, moram vsak pesimizem odklanjati. In če znam primerno ceniti vrednost notranjega efekta in blagodejnega vpliva za bodoči razvoj zedinjevalnega pokreta, sem še bolj prepričan, da je vsak pesimizem v tem oziru odveč. Neizpodbitna resnica je, da so nekatera dejstva kvarno vplivala na razpoloženje za časa volilnega boja, kajti nekako čudno je n. pr. izgledalo, da je ta ali oni list na prvi strani prav lepo pisal za enotni nastop, na drugih straneh pa še bolj lepo zabavljal čez druge, ki so iskreno in odločno delali za čimvečji volilni uspeh slovenskega marksističnega delavstva. Ali je sodežom na nasprotni strani taka taktika organizatorično koristila, je vprašanje, na katerega nam bo odgovoril nadaljnji razvoj stvari. Za sedaj zadostuje ugotoviti dejstvo, da je taka taktika skupnemu volilnemu uspehu škodila, čeravno ne povsod, vendar pa toliko, da bi daleč prekoračili število 15.000, ako bi na nasprotni strani vladal razum meštrov! Vsekakor pa je ravno kar navedeno število sila, o kateri moramo voditi računa in se vprašati, kaj ta sila hoče!

Zadnje volitve so neoporečno pokazale, da se je marksistično orijentirano delavstvo naveličalo večnega teoretiziranja in medsebojnega boja ter da je začelo več misliti na pozitivno stran delavskega pokreta. Kakor bi bilo neumestno trditi, da smo prekoračili vse ovire, ki jih je treba odstraniti, da si uglasimo pot do končnega zedinjenja, ravno tako ni na mestu misliti, da so te ovire tako velike, da bi onemogočale skupne akcije med posameznimi skupinami, ali če hočete strankami. In ravno skupni volilni nastop je ponovno pokazal, da je cela vrsta zadev in vprašanj, ki ne zahtevajo prav nobenih razprav o načelih in programih, pač pa zahtevajo združeno akcijo vsega delavstva! Na vsa ta vprašanja gleda delavstvo brez razlike, kar je jasno povedalo 23. jan., še bolj pa tekom volilnega boja. Kdor tega ni spoznal, ali noče spoznati ter hoče še nadalje hoditi preko volje delavstva, je brez dvoma obsojen na popolno izolacijo in počasno smrt!

Morda bo kdo oporekal in sklicujoč se na »razlike«² trdil, da so skupne akcije z ozirom na potek volilnega boja in na dejstva, ki so se v volilnem boju pojavila, za nedogleden čas nemogoče. Omenil sem že, da je ta pesimizem upravičen le, ako motrimo stvar z zunanjih vidikov. Ako pa gledamo na razpoloženje in mišljenje delavstva, moramo z njima računati in usmeriti naše delo in taktiko tako, kakor od nas vseh zahteva volja delavstva, ki je **najpozitivnejši** uspeh dogodkov zadnjih dni! Ta res pozitivni in najboljši uspeh skupnega nastopa pri oblastnih volitvah je treba ohraniti in na njem naprej zidati, da bo delavstvo od stopnje do stopnje korakalo k nadaljnjim uspehom in končni zmagi!

Še par misli o načelih in programih, katerih pa ne bom v podrobnostih našteval. Da razlike obstojajo, smo si menda vsi na jasnem. Ravno tako pa je res, da so te razlike obstojale tudi takrat, ko je bilo v delavskih vrstah več smisla za pozitivno in organizatorično delo na vseh poljih delavskega gibanja.

Pred vojno na primer, ko smo bili številčno jako majhni, smo tudi govorili in pisali, da je ta preveč reformističen, oni zopet preveč revolucionaren in marsikateriokrat smo se na zborovanjih pošteno skregali. Po zborovanju ali seji pa smo šli vsi na delo, da vsak za svojo stran pokažemo, kdo ima prav ter, v mislih ločenih, v dejanjih pa enotni, delali za socializem. Danes pa, žal, ni tako. Danes, ko so načelne in programatične »razlike«, kljub temu, da je vojna marsikaj doprinesla, še vedno iste in ki so se spremenile k večjemu v posameznih glavih, se te razlike slikajo kot nekaj »mene, tekel, fares«³ na zagrinjalo, ki nam zagrinja tempelj revolucionarnega socializma, ki nam ga je postavil veliki učitelj Karl Marks! Onega revolucionarnega socializma, ki ne operira z visokodonečnimi frazami, ali pa z jokavim moledovanjem, pač pa z vztrajnim delom za duševno probojo ter ekonomsko in politično osamosvojitve proletariata! Kakor je vsak posameznik dolžan v okviru

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Mariboru, Ruška cesta 5, poštni predal 22.

Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Maribor, Ruška c. 5, poštni predal 22. Ljubljana, Poljanska c. 12, pošt. pr. 104.

Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debela tiskana beseda stane 1—Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1—Din. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta 2/25 D. Pri večjem številu objav popust.

stranke, zastopati stališče, ki ga stranka kot celota zavzema, tako je tudi res, da so vsa načela in programi od ljudi napisane stvari, ki se dajo spremeniti in prilagoditi interesom proletariata. Razume se, da se slednje ne sme izvršiti po mili volji razboritežev na eni, ali pa solzavih zaviračev na drugi strani, marveč se mora vse naše dejanje in nehanje uravnati tako, da ima vedno pred očmi interes proletariata, ki mora biti za nas vse **najvišje načelo!** Interese proletariata pa nasleduje oni, ki zna in hoče usmeriti vse delo za proletariata na tir, ki vodi do končnega cilja, podirajoč polagoma in premišljeno, za to pa tem bolj sigurno vse ovire, ki jih postavlja kapitalistična družba proletariatu na pot k socializmu!

H koncu še par jako važnih pripomb z ozirom na položaj, ki je nastal po volitvah. Predvsem je treba delavstvo v Sloveniji opozorjati na taktiko, ki so jo zavzele meščanske stranke napram delavskemu pokretu po oblastnih volitvah. Potom njih časopisja skušajo eni s hujskanjem, drugi s prilizovanjem diskreditirati po volitvah nastali pokret za zedinjenje ter z raznimi intrigami odvracati delavstvo od poti, na katero

je krenilo. Kakor v letih po preobratu, zastrupljajo s hinavskim pisanjem in hudobnimi nameni razpoloženje delavstva, namigavajoč, da je pokret za zedinjenje delo posameznikov. Delavsko časopisje, brez razlike, je dolžno vse te poskuse odbijati in stalno opozarjati delavstvo, naj se ne pusti zavajati od meščanskih strank in časopisov! Glede na posameznike v delavskih vrstah pa mora enkrat za vselej obveljati načelo, da igrajo posamezne osebe v delavskih strankah vlogo le v toliko, v kolikor se aktivno, disciplinirano in nesebično udeležujejo pri delu za delavske koristi in za socializem! Vse drugo je in ostane za delavstvo velika — ničla!

Zaključujem s pripombo, da je nastopil čas, ko mora delavsko časopisje, ki je bilo in bo vedno najvažnejši činitelj v delavskem pokretu, stopiti na pot resne, stvarne in resnično socialistične vzgoje proletariata ter opustiti vse, kar nima s pravo socialistično vzgojo nič skupnega. Kar se v tem oziru nas tiče, lahko smelo trdimo, da vrši naš tisk v polni meri svojo dolžnost! Naloge delavskega časopisja pa so kapitel zase, o katerem bo treba posebej govoriti.

Oblastne skupščine.

Dne 23. februarja so bile otvorene oblastne skupščine, v katere so se, kakor je bilo pričakovati, placirali naši ljubi klerikali kot absolutni gospodarji in se požvižgali na proporc in na druge take demokratske razvade. V ljubljanski in mariborski oblasti so izvolili klerikali svoje predsedništvo, svoje oblastne odbore itd. Beograd sam je tudi poskrbel, da so se samouprave zaslužile centralizmu, še preden so se prav rodile. Zlasti v finančnem pogledu so samouprave čisto odvisne od milosti in nemilosti Beograda, in kar čudimo se, da so mogli zastopniki SLS, če so bili sploh vprašani, to »prugutati«. Fakt je, da so prvi dnevi naših samouprav silno žalostni. Kako se bodo v bodoče razvijale, to bo predvsem odvisno od večine v oblastnih skupščinah.

Kako so bile skupščine otvorene, da »bo dober tek imelo«, ne bomo tu razpravljali. O tem so se že dosti razpisali naši dnevniki. Naši sodruzi so v obeh samoupravah izjavili, kako naša stranka sodi o samoupravah in o delu v samoupravah. In sicer je govoril na ljubljanski oblastni skupščini s. Sitter, na mariborski pa s. Grčar.

Sodrug Sitter Ignac je podal naslednjo izjavo:

V imenu razredno zavednega proletariata, ki me je poslal v to skupščino, izjavljam pred vsem, da ne verjamem lepo donečim besedam o pomenu oblastnih skupščin za ljudsko samoupravo.

Mi v državi nimamo niti demokracije, niti samouprave. Tudi oblastne skupščine, kakor so predvidene po zakonu, in v razmerah, kakršne vladajo v naši državi, nam ne bodo donesle niti demokracije niti samouprave.

Dokler so v veljavi izjemni zakoni, ki ovirajo svobodni razvoj javnega življenja, zlasti zakon o zaščiti države, dokler se tlači svoboda tiska, dokler se zatira svoboda zborovanja in svoboda združevanja, kakor na primer ravno v zadnjem ča-

su glede organizacije železničarjev in gostilniških ter hotelskih uslužbencev, dokler se ne spoštuje niti samouprava občin, teh naših temeljnih samoupravnih edinic, temveč se jih izroča jerobstvu gerentov in komisarjev, skratka, dokler vlada v državi tako izrazito nedemokratski in reakcionarni duh, ne moremo pričakovati, da nam bodo oblastne skupščine donesle kaj več demokracije in kaj več samouprave.

V takih razmerah pa bi tudi bilo zastonj pričakovati, da bi delovno ljudstvo moglo doseči kaj več socialne pravice.

Saj vidimo, da se celo obstoječi socialni zakoni ne izvršujejo in da se teptajo.

Zakon o zaščiti delavcev se ne izvršuje in še danes niso deležni zakonite zaščite delavski obratni zapniki, temveč so izpostavljeni strahovanju delodajalcev.

Predpisi o inšpekciji dela se zanemarjajo.

Socialno zavarovanje se ne izvaja primerno, zavarovanje za starost, onemoglost in smrt se kljub obljubi zakona še ni uvedlo.

Zoper naraščanje brezposelnosti se ničesar resnega ne podvzame, pač pa se celo obstoječe posredovalnice dela ukinjajo.

Stanovanjska zaščita se odpravlja. Najvažnejše mednarodne konvencije dela se kljub svečani obljubi ne ratificirajo.

In celo osemurni delovnik, ta najvažnejša pridobitev delavstva, se sabotira in izpodkopa.

Pač pa se delovnemu ljudstvu nalagajo vedno nova bremena in novi davki in še zlasti vzdržava najkrivičnejši davek na telesno delo.

V tej situaciji ne more delavski razred imeti prav nikakega zaupanja v danes ustanovljene oblastne skupščine. Pač pa se delavski razred zaveda, da bo dosegel resnično samoupravo in pravo demokracijo šele, ko bo s popolno izpremembo sedanje družabne organizacije dosegel svoj končni cilj.

PREDNAZNANILO!

Potrebno pa je, da delavski razred vrši v oblastnih skupščinah kontrolno nad delom meščanskih strank v oblastnih skupščinah, da opozarja na vsakodnevne krivice, ki se gode delovnemu ljudstvu in da tirja izpolnitev svojih najnujnejših zahtev. V kolikor ji zamorejo izvesti še sedanje oblastne skupščine, ako bodo imele količkaj resne voje.

V tem namenu se bom po nalogu svoje stranke in v prepričanju, da s tem vršim koristno delo za celokupni proletariat, udeleževal sej te oblastne skupščine. —

Izjavo, ki jo je na mariborski oblastni skupščini podal soobr. Grčar, objavimo prihodnjič.

Dogodki na Kitajskem.

Kantonci bodo sami izgnali imperialiste.

Ameriška vlada je zadnjič odpislala noto generalu Čiang Kajseku, vrhovnemu poveljniku južnokitajske ljudske (kuomintangske) armade v Hankovu, maršalu Sunčuanfangu v Šangaju in maršalu Čangtsolinu v Pekingju.

Amerika predlaga kitajskim voditeljem, naj razglasijo inozemsko kolonijo v Šangaju za nevtrarno cono za toliko časa, dokler se ne reši vprašanje kolonij na Kitajskem. Nevtralna cona bi značila, da njenih mej ne smejo prekoračiti kitajske čete katerekoli stranke. Na ta način bo zjamčena varnost Američanom in drugim inozemcem, ki se zdaj zbirajo v Šangaju. Ako kitajski voditelji priznajo nevtrarno cono, tedaj ne bo treba izkrcati ameriških čet na suho v Šangaju.

V Washingtonu burno razpravljajo o posledicah, ki jih prinese ameriška nota. Če Kitajci sprejmejo predlog, je nevarnost intervencije izključena; v nasprotnem slučaju pa bodo na prvo znamenje nevarnosti za Američane v Šangaju izkrcane ameriške čete in mednarodna intervencija, kakor za časa boksarske vstaje, je neizogibna.

Evgen Čen, vodilni diplomat kitajske ljudske vlade, je ožigosal dvorezno politiko Velike Britanije, ki se hlina kitajskim revolucionarjem in obenem vzdržuje diplomatske stike s fevdalistično severnokitajsko vlado v Pekingju. Čen je pozval velesile, naj se enkrat odločijo, katero vlado priznavajo na Kitajskem. Zahteval je, da velesile občejejo z ljudsko vlado v Hankovu, ki je danes edina prava predstavica kitajskega ljudstva.

Čen je tudi v posebnem intervjuu izjavil, da revolucionarna vlada ne zaupa niti najmanj imperialističnim vladam velesil, najmanj pa zaupa vladi Velike Britanije, ki je hinavska do mozga. Angleška vlada razglasa po svojem najetem časopisu, da je za mir s Kitajci in da simpatizira z aspiracijami vzbujene kitajske, medtem se pa mrzlično pripravlja za vojno.

Kitajci vedo — je rekel Čen — da angleško zunanjo politiko diktira skupina koncesionarjev. Kitajska pa zahteva, da zunanje sile brezpogojno odstopijo svoje koncesije na Kitajskem in brezpogojno preklicajo vse neenakopravne pogodbe. Vsa pogajanja ljudske vlade se morajo vršiti na temelju te zahteve.

»Sto let izkušnje je nas naučilo,« je nadaljeval Čen, »da niti Anglija in nobena druga velesila nam prostovoljno nikdar ne vrne nazaj, kar je našega. To vemo dobro, zato pa ne damo nič več na dobrosrčnost in simpatije inozemcev. Nova Kitajska je že izbrala metodo svojega boja — in ta metoda je sila orožja. Izgnali bomo Angleže in vse druge inozemce iz njihovih koncesij na Kitajskem s silo orožja! Mi potrebujemo inozemce in jih radi vidimo v naši sredi, a le kot nam enake, ne pa kot naše gospodarje in zatiralce. To je danes stališče milijonov Kitajcev.«

Čen je dalje dejal, da imajo tuje vlade že od nekdaj navado, da poplavijo svet s poročili o kitajskih nasiljih, kadar je kaj narobe na Kitajskem. Angleži so 3. januarja v Hankovu ubili več Kitajcev, ko so na slepo streljali v množico. Takega početja Kitajci seveda ne bodo trpele na svojih tleh, toda inozemcem, ki se vedejo mirno in dostojno, se ni treba bati ničesar. Ljudska vlada absolutno lahko štiti vse inozemce. Sedanji panični beg tujcev v pristanišča mesta je delo imperialistov, ki so fabricirali storije o kitajskih masakrih.

Čen je zaključil: »Anglija je poslala vojaške čete v Šangaj. Ako potече le ena kaplja inozemske krvi v Šangaju, bo odgovorna Anglija, ne mi. Kitajska se je odločila, da se enkrat za vselej iznebi tuje nadvlade, zato se ne bo pustila prevariti od trikarskih Angležev in drugih inozemcev, ki nam govore o prijateljstvu in miru, za hrbtnom pa drže nož v roki. Kitajci danes vedo, da tujci v naši sredi so tukaj s pomočjo orožne sile in le sila orožja jih izžene od tukaj!«

Gigantičen boj . . .

V Avstriji se pripravljajo na volitve v narodno skupščino, ki bi se imele vršiti letošnjo jesen, ki pa se bojo najbrž vršile preje. Te volitve bojo tudi za nas silne važnosti, ker bo šlo za odločitev med kapitalom in delom, med kapitalizmom in socializmom. Te volitve bodo boj na nož. Na eni strani se bode borilo vse kar gravitira h kapitalizmu in sicer brez razlike verskega ali svetovnega nazarja, Antizemiti in Judi, hakenkreutzlerji in takozvani demokrati, monarhisti in republikanci. Vsa ta mešanica bo šla v boj za privatno lastnino, ki je po kapitalističnih nazorih sveta in nedotakljiva. Na drugi strani pa bo stal mogočen val združenega ter homogenega proletariata, ki je najbolje organiziran in morda najbolj pripravljen, da prevzame vlado in vpostavi socialistično državo na razvalinah gnile kapitalistične družbe. Volilni boj se je takorekoč že pričel. Socialisti ga sicer direktno niso izzvali, toda novi strankin program je duhove v kapitalističnem taboru vzbudil in ti divjajo z vedno večjo

besnostjo. Težišče boja je seveda na Dunaju, ki tvori sam eno tretjino države. Važna pa je tudi dunajska okolica t. j.: Niževavstrijska, ki je pretežno industrijalna in tvori z Dunajem polovico države. Dunaj je šele od prevrata v rokah socialistov in kljub temu, da so socialisti prevzeli mestno gospodarstvo ravno tedaj, ko je bilo mesto takorekoč v razvalinah, v času ki je bil gotovo najneugodnejši. Toda socialisti niso samo izvršili gigantsko delo s tem, da so sanirali mestno gospodarstvo v razmeroma kratkem času ampak napravili so socialističen eksperiment, ki dela čast socialistom celega sveta. Ta posrečeni eksperiment ni važen toliko radi tega, ker je bilo mnogo tega, kar uči socialističen nauk v teoriji, spremenjeno v prakso ampak radi tega, ker se je socialistično prakso izvajalo v okviru kapitalistične države in pod razmerami, ki so najneugodnejše. Avstrijskim sodrugom bo lahko stopiti pred maso volilcev, kazoč na uspehe, ki nimajo primere. To pa kapitaliste strašno boli in jim dela hude preglavice. In

Delavska Telovadna Enota „Svoboda“ v Studencih naznanja, da se vrši otvoritev nove telovadnice dne 14. in 15. maja. V teh dneh se vrši v Studencih velik delavski zlet iz vse države. Naprošamo bratska društva, da ne prirejajo v omenjenih dneh v vsej državi nikakih vesellic. — Veselični odbor.

resnično: kapitalistov ni treba zavdati, ker so bili ravno v tem odločilnem momentu morda najbolj nespretni. Leto 1926 je bilo polno samih velikih afer. Ne le polom centralne banke nemških hranilnic, ki je potegnila za seboj celo vrsto manjših denarnih ter zadržnih zavodov, katerih glavni funkcionarji so bili ob enem politični eksponenti vladajoče stranke — krščanskih socialcev, ampak tudi polom poštne hranilnice. Zgube na obeh straneh znašajo nič manj kot dvesto milijonov šilingov t. j.: v našem denarju ena milijarda in šeststo milijonov dinarjev, katere bodo morali plačati davkoplačevalci. Eden minister je pravočasno pobegnil v Ameriko, drugi defraudanti in špekulanti s franki so sicer ostali doma, toda zgodilo se jim ni ničesar, ker jih je toliko, da ni bilo skoraj nikogar, ki bi bil popolnoma čistih rok, da bi jih mogel soditi! Sodilo jih bo edino ljudstvo samo. Teža se seveda oni zavedajo, zato so začeli predčasno s koncentričnim ognjem na socialistično trdnjavo t. j.: dunajsko občinsko upravo.

Interesantno je, kako so se veliki dunajski časopisi krščanskosocialni, židovski in demokratski združili v boj proti socializmu. Koncentrični oženj je naperjen proti rdečemu rotovžu in to pred vsem proti eni osebi, sodrugu Hugu Breitnerju, ki vodi dunajske finance. Sodr. župan Seitz

je že izjavil, da ni s. Breitner sam odgovoren za občinsko gospodarstvo ter za davke, ampak da je to delo celega občinskega sveta in končno cele stranke. Sodrug Seitz je nadalje krščanskim lažisocialcem tudi izjavil, da ne more biti kompromisa med kapitalistično ter socialistično upravo, ter da socialisti ne morejo in ne bojo šli niti za las od tiste linije, zlasti glede davkov in obč. gospodarstva v obč. po kateri hodijo sedaj. Samo volilci bi mogli to spremeniti. Krščanski kapitalisti pošiljajo v prvo vrsto znanega Kunsaka, nekdanjega delavca, ki je silno nespreten. Pred kratkim je izjavil na nekem shodu, da je on hud nasprotnik stanovanjsko gradbene politike mestne občine, ki gradi hiše iz tekočega, namesto, da bi najela posojilo in da občina tudi predrago gradi, to pa vsled tega, ker daje delavcem previsoke plače. »Te plače« — je rekel Kunschak — »so najvišje v celi Evropi, to pa vsled tega, ker je dunajska občina pač »nobel« in da kadar in kolikor kdo zahteva!«

In to je vodja krščanskosocialnega delavstva. Proti takšnim nasprotnikom se res ne bo težko bojevati, če ima masa le količkaj soli v glavi. V prihodnji številki se bomo malo pobavili z dunajskimi davki, da bodo naši čitatelji videli, kakšna razlika je med davčnim sistemom socialistov in kapitalistov. A. B.

Vojskovanje s strupenimi plini.

V tretjem letniku dijaškega lista »Mladina« razpravlja Bratko Kreft o strupenih plinih, ki se mislijo uporabiti v prihodnji vojni in pravi: »Ljudje smo v 20. stoletju hujši od najkrvoločnejše zverine. Ne samo, da so v morilne svrhe iznašli te pline, že se pričakajo kapitalistične države, katere državljani je prvi iznašel ozir. sestavil morilne pline.«

Povdarja nadalje, da je najbolj učinkovit plin »levisit«, ki ga je sestavil W. Lee Davis, profesor na Northwestern University (Severozapadni univerzi) v Chicagu. O učinkovitosti tega strupenega plina pravi Kreft: »Je bežnorumena tekočina z vreliščem pri 93°. Njen glavni učinek je v tem, da arzen, ki ga vsebuje, prodre skozi kožo v notranjost telesa ter tako povzroči z izjedanjem notranjih organov hitro smrt. Tri kapljice, ki so jih vtili na miš, so jo usmrtili v treh minutah. Najboljši učinek doseže kot drobna kapljica tekočina, ki jo prši zrakoplov na pokrajino pod seboj. Liki rosa se sesede na rastlinah, drevesih itd. ter uniči vsako živo bitje. Raditega je dobil ime smrtna rosa.«

Izdelovanje tega plina je bila tajnost, ki so jo izvahali Angleži, in danes je ta plin znan vsem kemičnim laboratorijem.

Ves svet se danes že kolikortoliko zaveda nevarnosti in pogubnosti strupenih plinov za človeštvo. Ako pride do vojne, ne bodo padale žrtve samo na bojni fronti, vojna se lahko zanese daleč v zaledje. »Tro-

je zrakoplovov bo v bodoče lahko uničilo cele pokrajine; kamor bo padla plinska megla ali tekočina, se bo vse posušilo in izgorelo.«

Potemtakem številčno majhen in šibek narod lahko uniči močnejšega ali pa narobe. Vprašanje je, kdo bo prvi pričel rabiti strupene pline. Šibek narod, ako vidi, da mu preti pogin, ne bo izbirčen v sredstvih, saj v zadnji vojni še veliki in močni narodi niso bili izbirčni v sredstvih, ko se jih je polastil obup. Ako trije zrakoplovi uničijo lahko po cele pokrajine, tedaj dvajsetorica letal lahko uniči po cele dežele in narode. In če prihodnja vojna potegne v bojni ples toliko narodov, kot se je to zgodilo pri zadnji vojni, tedaj bo uničena človeška civilizacija, to je moderna človeška družba, in ostali bodo na svetu le še divjaki. Strupeni plini ne bodo morili le vojakov na fronti, ampak morili bodo stare in mlade ženske in moške ter otroke v zaledju. Posušila se bo trava, setev na polju, izgorele bodo šume, uničeno bo vse življenje — rastlinskó in živalsko. To je perspektiva prihodnje vojne s strupenimi plini.

Zveza narodov je hotela prepovedati vojno s strupenimi plini. Pa se je kmalu pokazalo, da je bilo škoda za čas, ki se ga potratil z razpravami o odpravi vojskovanja s strupenimi plini, dokler niso odpravljene vzroki za vojno. Vzroke vojne pa more odpraviti le mednarodni proletariat, da reši pogube sebe in — človeški obstoj in napredek.

Ljubljanski sodrug, pozor!

JAVNO PREDAVANJE
SODR. DR. ŽIVKA TOPALoviČA.

Na željo Delavske zbornice priredi sodrug dr. Živko Topalovič v Ljubljani javno predavanje o organizaciji in delovanju Mednarodnega urada dela v Ženevi.

Predavanje se bo vršilo v nedeljo, 27. februarja ob 9. uri dopoldne v veliki dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev na Miklošičevi cesti.

Ker je predavanje zelo važno, vabimo vse naše sodruge in sodružice, naj ga polnoštevilno posetijo.

Iz stranke.

Vsem zaupnikom v Mariboru in okolici!

V nedeljo, dne 27. februarja 1927, ob 4. uri pop. bo v »Ljudskem domu« govoril s. Topalovič, sedaj tajnik Mednarodnega urada dela v Ženevi o mednarodnem položaju s posebnim ozirom na Balkan in Daljni vzhod

v zvezi z nedavno obdržano sejo eksekutive socialistične Internationale v Parizu.

Kraj. org. SSJ Maribor.

DARUJTE ZA GRADBENI ODEK „SVOBODA“, SPODNJA ŠIŠKA!

Dnevne novice.

Delavci! Železničarji! Uradniki! V soboto, dne 26. febr. sklicujejo Združene delav. strokovne organizacije ob 6. uri zv. v veliki dvorani Mest. doma **delavski shod** z dnevnim redom: **Socialne zahteve delavstva do nove vlade.** Na shodu bo poročala delavska deputacija, ki je bila v Beogradu pri ministrstvu za socialno politiko. Shod bodo pozdravili tudi zastopniki štajerskega in koroškega delavstva ter trboveljskih rudarjev in jeseniških kovinarjev. Ako hočemo doseči svoje zahteve, moramo pokazati svojo moč in enotnost. Delavci! Pridite v maso! — Združena Delavska Strokovna Zveza Jugoslavije.

Prid' sveti Duh! Davno, davno, v sivih starih časih, so se zbirali božji namestniki ob raznih prilikah k svečanim posvetovanjem, bodisi da je bilo treba izreči prokletstvo nad kakim novim »heretikom«, bodisi da je bilo treba ugotoviti kako novo resnico, ki ni bila napisana v evangeliju. Samoumevno je, da so se taki sveti konciliji vršili v božji hiši in da so pred zasedanjem s svečano liturgijo prosili milostnega navdahnjenja sv. Duha, ki naj potrdi papežev »nezmotljivost«. In zgodilo se je, da se je ob takih prilikah res prikazala tretja božja oseba in se v podobi belega goloba vsedla na glavo izvoljenemu. In ves sveti zbor je padel na obraze in hvalil božjo previdnost za veliko milost. To je bilo tedaj v tistih dobrih starih časih, ko je bil še en hlev in en pastir in ko se je še pod sveto redovniško haljo bliskal bridki meč. Le žal da se današnjemu hudobnemu svetu tako malo toži po tistih »dobrih« časih. Le tu in tam še posveti v našo temno današnjost svetel žarek iz boljše preteklosti, kakor se je to zgodilo na veliki zgodovinski dan, 23. februarja, ko so se zbrali odlični možje, izvoljeni od našega pobožnega naroda, da odločajo, kaj sme in kaj ne. In v svesti si svoje vzvišene naloge, so po vzgledu bivših svetih mož in v smislu narodnega pregovora: »z bogom začni vsako delo« hiteli najprej v svetišče, da si izprosijo milosti od sv. Duha, kajti človek je slabotna stvar in se tako lahko zmoti. Bil je ginljiv prizor, o katerem bodo še pozni potomci govorili, dasiravno se sedanjí svet smeje. Neka pobožna žena, ki je bila ta dan v cerkvi navzoča, je celo trdila, da je videla nad glavo slehernega izmed izvoljenih trepetati plamenček v podobi jezika, kakor nekda na prvi binkoštni dan. Pravijo pa, da niso bili vsi v cerkvi in da so šli nekateri med tem rajši na »gulaš«.

V parlamentu se je odigral prizor, ki ostane nepozabljiv. Vlada je ves čas in vsa leta na ponovne interpellacije o batinaškem postopanju policije odgovarjala, da batinanja ni bilo, da so interpellacije opozicije demagoške, da se dela sploh samo po zakonu, in ta stereotipna pesem se je ponavljala in ponavljala, dasi je ves svet vedel, da je batinaštvo v južnih krajih alfa in omega volilne politike in sploh politike. Tokrat se pa Uzunovičevi vladi ni posrečilo, rešiti se z advokatskimi knjižnicami odgovornosti in interpellacije o batinaštvu. Demokrati poslanci Davidovičeve skupine so kratkoma pripeljali v narodno skupščino od beograjskega policijskega uradnika do krvi izbitega in izmrčvarjenega nastavljenca beograjske mestne občine. Pogled na ono, z brutalno silo izmrčvarjeno telo, je naravnost grozno učinkoval. Naša skupščina je videla že težke prizore, toda nekaj podobnega še nikoli. Vlada je morala pobegniti iz skupščinske dvorane, seja je bila prekinjena. Več dam na galeriji je omedlelo. Sodni dan za vlado. A takih izbatinanih ljudi je bilo v naši državi na stotine. Sedaj govore o verjetnosti vladne krize. Mi se pa vprašamo: Ali more SLS še sodelovati v taki vladi?

Za siromašne delavske družine, ki so trpele po jesenski poplavi, je poslala Slovenska Narodna Podpora na Jednota iz Chicaga večjo vsoto denarja Zadrugi banki v Ljubljani

(Aleksandrova c.), da jo razdeli med potrebne. Prizadete delavske družine naj pismeno sporoče svoje naslove na Zadrugo banko v Ljubljani (Aleksandrova cesta 5). Dobro je, če prilože potrdilo županstva o istinitosti svojih navedb.

Liberalci v Angliji stopajo v socialistično stranko. Kapitan William Wedgwood Benn, ki je bil izvoljen kot poslanec liberalne stranke, je naznanil, da je osvojil socialistični program in da vstopi v delavsko stranko.

Zdravniška pomoč pri okrožnem uradu za zavarovanje delavcev. Okr. urad za zavarovanje delavcev je uvedel stalne zdravniške nadpoglede, da se s tem na eni strani štiti uradove zdravniške pred pritožbami s strani članov, da so bili kljub boleznim spoznani delazmožnim, na drugi strani pa tudi interese članov v slučaju upravičenih pritožb. Vsak član, ki misli, da se mu s strani lečečega zdravnika godi krivica, naj torej prosi za zdravniški nadpregled in tamkaj sporoči svoje pritožbe. Če pa misli, da mu je tudi zdravniški nadpregled storil krivico, tedaj se ima takoj po nadpregledu pritožiti v pisarni pristojne ekspoziture, da more urad odrediti pregled potom posebne zdravniške komisije. Zaradi tega opozarja okrožni urad svoje člane, da odslej različnih naknadnih pritožb ali izgovorov ne bo upošteval, še manj pa bode članom povračal stroške za zdravniško pomoč, ki jo bodo iskali pri neuradovih zdravnikih, če ne bo podana nevarnost v odlogu, kakor n. pr. pri zastrupljenih, težkih nezgodah, krvavitvah itd. Pa tudi v takih slučajih je obolenje nemudoma javiti in zaprositi, da nadaljno pomoč nudi uradov zdravnik.

V ravnateljstvo Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani je na izpraznjeni mesti imenovan minister socialne politike industrijaleca Antona Rojina in Franca Marinčeka. Kakor pa vse kaže, je to imenovanje začasno, ker se utegnejo letos poleti izvršiti volitve v Okrožni urad.

Mar je res treba toliko bolečin? Ameriški »Proletarec« piše pod tem naslovom: Kaj je z delavskim gibanjem v Sloveniji? Mar so res potrebne tolikšne bolečine pri preporodu? In rezultati tako majhni? Nasprotnik je eden in močan, četudi jo politično razkosan. Njegovo časopisje je veliko in razširjeno. Delavci, — ne samo tisti, ki imajo vloge članov in volilcev, — ampak tisti, ki so že imeli v delavskih organizacijah važne urade ali jih imajo še sedaj, se kljujejo med seboj kakor da ga ni važnejšega opravila na svetu. Ako so vsi sedanji voditelji od muh, ali ni pokret sposoben najtinove? Kako lahko je bilo razbijati! In kako težko je združevati. Prvo se je doseglo v nekaj mesecih. Za drugo se trudijo nekateri že več let; tudi delavska masa želi enotnosti, pa je vendarle ni. Prihaja polagoma. Hiša zgori v par urah. Predno je zgrajena nova, poteče precej tednov.

Nepotrebno kolkovanje. Številni delodajalci in tudi delojemalci kolkujejo svoje vloge na Okrožni urad za zavarov. delavcev ali na Osrednji urad. To ni potrebno, kajti po § 189. zakona o zavarovanju delavcev so vse vloge oproščene taks vseh vrst.

60dstot. obligacijsko posojilo mesta Ljubljane za zgradbo stanovanjskih liš so nadalje podpisali: Japelj Stanko, zlatar 1000 Din. Gosp. napredno društvo za šentjakovski okr. 5000 D. Barle Janko, župnik 1000 D. Starič Franc, čevlj. mojster 1000 D. Uslužbenci cestne elektr. železnice 24.200 Din. Petrič Ivan, učitelj v pok. 1000 D. Kozjak Franc, šolski upravitelj v pok. 1000 Din. Rupnik Ana in Albina, učiteljici 2500 Din. Magistratni uslužbenci 100.000 Din. Bögel Antonija, kleparstvo 1000 Din. Gornik Leop., šofer pri magistratu 5000 Din. Šiška Ivan, tovarnar 5000. Šircelj Anton, načelnik skladišča, 1000 Din. Pelan Vlado, mag. uradnik 1000 D. Pelan Oton, ravnatelj 1000.

Aleš Peter, pogrebni aranžer 1000. Vitek Josip, trgovec 1000. Dr. Brenčič Lojze, zobozdravnik 10.000 Din. Dr. Kreč Vladimir, odvetnik 1000 D. Jeločnik Avgust, trgovec 2000 Din. Potokar Karel, obratovodja Učiteljske tiskarne 2000 Din. Rebolj Ivan, mehanik 1000 D. Žlenter Anton, trg. poslovodja 1000 Din. Jakopič Ivan, knjigovodski mojster 2000. I. C. Mayer, veletrgovec 20.000. Kunc Alojz, trgovec 5000 D. Prelog I., trgovec 2000 D. Železnikar Ivan, trgov. 3000. Zorman Ivan, miz. mojster 1000 Din. Fajdiga F., sin, mizarski mojster 2000 Din. Dr. Praunseis Al., zobozdravnik 10.000 Din. Černe Anton, graveur 1500 Din. Dr. Bleiweis Demeter, zdravnik 1000 D. Pačovec F., dentist 2000 D. Ivančič Josip, trgov. 5000 D. Ing. Žnidaršič, univ. profes. 1000 Din. Pečenko Silvan, višji okr. nadzornik 2000. Neimenovan 100.000. Neimenovan 15.000. 3 neimenovani po 10.000, 30.000 Din. Neimenovan 9000 Din. 11 neimenovanih po 5000, 55.000. 4 neimenovani a 3000, 12.000. 13 neimenovanih po 2000, 26.000 D. Neimenovan 2500. 21 neimenovanih po 1000, 21.000 D. Neimenovan 1200. Neimenovan 400. Neimenovan 500 D.

Delavski film. V Ameriki so delavske organizacije izdelale film, ki nosi ime »Delavčeva nagrada« in je bil predvajan že v 591 mestih in trgih v samem preteklem letu. Sedaj nameravajo izdelati še več takih propagandnih filmov, ki bodo vršili delavsko izobrazbo in agitacijo v korist delavske stvari.

Ljubljanskim sodrugom.

Gradbeni odsek Delavskega doma »Svoboda« v Šiški priredi 3. aprila veliko delavsko tombolo v Ljubljani, na Kongresnem trgu, ob 3. pop. Tablice za tombolo se dobe v vseh trafikah. Sodrugi posetite tombolo, ker lahko zadenete: kot 1. dobiček najfinjšo spalnico, kuhinjsko opravo, moško kolo, dobrorejen prašič od 100 kg, najfinjšo blago za obleko, 1 zaboj kave znamke »Proja«. Potem še 200 drugih dobičkov v vrednosti 10.000 Din.

Pomagajte nam, zgraditi Delavski dom, zahtevajte povsod tablice za tombolo! Vsak sodrug in sodružica mora imeti tablico za prvo delavsko javno tombolo. 3. aprila vsi na tombolo »Svobode« Šiška.

Za tiskovni sklad je daroval s. Semič Edvard (Francija) 10 Din. Iskrena hvala! Sodrugi, posnemajte!

Maribor.

Pevski odsek »Svobode« priredi maškardo v nedeljo, dne 27. febr. ob 8. uri zvečer v vseh prostorih »Ljudskega doma«.

I. delavsko kolesarsko društvo v Mariboru priredi na pušni terek, dne 1. marca v Gambrinovi dvorani veliko maškardo. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina za nečlane 10 Din. Maske naj se legitimirajo. K obilni udeležbi vabi odbor. — V nedeljo, 27. februarja, važna odborova seja. Polnoštevilna udeležba nujno potrebna. — Predsednik.

Celje.

Iz celjske okoliške občine. Ker so se nekateri purgarji pritožili proti občinskemu proračunu za l. 1927, je moral proračun romati od Poncija do pilata in še ni potrjen, čeravno je potekel že drugi mesec tekočega leta. Proti katerim postavkam so se gospodje pritožili, bomo poročali, ko bo proračun potrjen in ko bomo videli, ali so se pri višji oblasti s pritožbo proti »nepotrebnim« izdatkom strinjali.

Celjska podružnica »Svobode« priredi prihodnji teden javno predavanje o »Marksu in marksizmu«, na katerega opozarjamo vse sodruge iz Celja in okolice. Vršila se bo tudi diskusija, zato naj sodrugi agitirajo za čim večjo udeležbo. Predaval bo sodr. dr. Henrik Tuma iz Ljubljane. Dan in čas predavanja ter lokal bo naznanjen na plakatih in vabilih.

Redna seja krajevnega političnega odbora v ponedeljek, 28. t. m., odpade in se vrši v četrtek, 3. marca, skupno s funkcijariji vseh celjskih

organizacij. Dnevni red te seje bo jako važen, zato naj se je udeležijo vsi funkcionarji naših organizacij.

Šoštanj.

Krajevna socialistična organizacija vabi svoje člane na svoj redni letni občni zbor, ki se bo vršil v četrtek, dne 3. marca t. l. ob 8. uri zvečer v Zadrugi domu. Dnevni red zbora je: 1. Poročilo odbora: a) tajnika, b) blagajnika, c) revizorjev. 2. Volitev novega odbora. 3. Poročilo iz konference v Dravogradu. 4. Razno. — Člani, ki dolgujejo še na članskih prispevkih, naj iste vplačajo do občnega zbora.

Krajevna organizacija opozarja vse delavce, ki bivajo pol leta v občini, da se javijo pri županstvu in pregledajo, če so vpisani v volilni imenik. Kdor ni vpisan, naj to takoj javi sodr. Karadeju v Zadrugi domu, da se nujno izvrši reklamacija.

Izjava. Z ozirom na mnenje, ki se pojavlja z neke strani, da bi socialistična stranka stopila v kompromis za občinske volitve, ki se imajo vršiti za mestno občino Šoštanj letos, izjavlja krajevna organizacija socialistične stranke, da nima povoda forsirati kompromisa s katerokoli meščansko stranko. Social. stranka ostane prej kot slej zvesta svojemu programu. Svojo taktiko za katersibodi volitve pa bo v danih razmerah uravnala po uvidevnosti.

Denuncijanti na delu. V Šoštanju je pri nekaterih osebah in celo takih, ki bi rade imele še vpliv pri delavstvu, denuncijantstvo prirojena lastnost. Nedavno so bile izvršene dve take denunciacije na pristojnih mestih iz osebnih koristolovstev. Pred nekaj dnevi pa si je isti dovolil denuncirati pri tovarniški upravi sodr. Premožiča na podel in lažnjiv način. Oseba pride za to judeževu delo pred javno sodbo.

Trbovlje.

Prijava reduciranih vojni invalidov. Ker je bilo v zadnjem času reducirano po novem invalidskem zakonu več vojni invalidov, vdov in sirot, bivajočih na področju tukajšnjega Udruženja vojni invalidov, se tem potom pozivajo vsi reduciranci, da se prijavijo najkasneje do 6. marca t. l. pri vodstvu organizacije, ki bo v smislu zakona pbdvzelo potrebne korake, da se neutemeljene redukcije sistirajo. V to svrhu bo posloval tajnik organizacije vsako sredo in soboto od 4. do 7. ure zvečer do vključno 6. marca t. l. v gostilni Pravičič, kjer bo sprejemal prijave reduciranih vojni žrtv ter dajal potrebna pojasnila.

Fala.

Podružnica kovinarjev na Fali priredi v soboto, dne 26. februarja 1927 občni zbor v gostilni Tomelj ob 17. uri s sledečim dnevnim redom: 1. a) Poročilo predsednika, b) blagajnika, c) kontrole. 2. Volitev novega odbora. 3. Razno. — Ker je stvar važna, se vljudno vabijo vsi člani kakor tudi nečlani k obilni udeležbi. — Odbor.

Delavci in poljedelci na deželi, ki so postali isti zdaj 21 let stari, ali še niso bili iz drugih razlogov vpisani v volilne imenike naj se sedaj v februarju pobrigajo, da jih vpišejo. Na deželi jih vpišejo te dni v občinskih pisarnah. Prinesite delavske knjižice ali domovinski list seboj! Zdaj je še čas za volilno pravico!

Pospeševanje živinoreje v mariborski oblasti.

V letu 1926 se pospeševalno delo mariborske oblasti na polju živinoreje ni moglo dosti razviti, ker od 1. aprila dalje oblast ni imela v te namene nikakih sredstev, ker v proračunu za 1926/27 ni bilo več pokrajinskih kreditov. Poleg tega so bili pa še centralni krediti reducirani. Pospeševalno delo se je opiralo tedaj le na ostanke iz starega proračuna. Tudi trpi živinoreja radi od neprestanega deževja in poplav zmanjšane množine in kakovosti krme.

Konjereja Tozadevno delo vrši Državna žrebarna Selo pri Ljubljani in Konje-

rejsko društvo za mariborsko oblast v Ivanjovcih. Oblastni odposlanec je sodeloval pri licencovanju žrebecev spomladi in pri premovanju plemenskih konj po leti. Vsled neugodne konjunktore se opaja nazadovanje števila konj, zlasti pa se kobile veliko manj pripuščajo, ker žrebeta ni mogoče vnovečiti.

Govedoreja. Najvažnejše delo je bilo licencovanje bikov, ki se je vršilo v mesecih februar in marec po vsej oblasti, razen Medjimurja. S skrbno pripravo za to delo se je dosegel prigon blizu 2000 komadov (805), znatno več kakor prejšnja leta. Prigonalo se je križanci vred 694 marijedvorcev, 659 simodelcev, 375 pinegavcev (večina križancev), 298 pomurcev in 77 tujih bikov. Spodobnih je bilo 492 marijedvorcev (79 odstotkov), 393 simodelcev (60 odstotkov), 155 pinegavcev (44 odstotkov), in 236 ali 10 odstotkov pomurcev. Kontrola nad licencovanjem bikov se je zelo poostрила in je bilo zlasti v nekaterih srezih mnogo lastnikov takih bikov kaznovanih.

V onih občinah, kjer ni bilo dovolj licenciranih bikov, se je v smislu štajerskega govejerejskega zakona pritiskalo na občine, da si jih nabavijo. Uspeh je bil ponekod zadovoljiv, drugod manj ugoden, ker ljudstvo na izvajanje tega zakona še ni bilo navajeno. Dober razvoj govedoreje ovira tudi številni prigon cenjenih, ničrednih raznih buš iz južnih pokrajin, katere naši manj zavedni živinorejci kupujejo na preštevilih sejmi in tako odpravljajo domača, razmeroma dobra plemena.

S kreditnimi preostanki se je nabavilo 13 subvencijskih bikov z državno subvencijo po Din 750.— z obvezo dvoletnega držanja.

Po dolgem prizadevanju se je posrečilo dobiti od ministrstva večji znesek za nabavo originalnih bikov marijedvorske pasme, ker je ravno pri tej pasmi bila nabava regenerativcev neizogibna. Za 100.000 Din se je nabavilo 15 bikov in ravno toliko na zasebni račun okrajnih zastopov Maribor

in St. Lenart v Slovenskih goricah in občini Črna in Mežica. Ker so ti bikovi večinoma v zelo dobrih rokah, bo ta akcija rodila brezdvomno ugodno uspehe.

Premovanja goveje živine so se vršila v Spitaliču, okraj Konjice za pomursko in v Turnišču, okraj Dolnja Lendava ja simodolsko pasmo z uspehom, da se snuje v prvem kraju rodovniško društvo. V Ormožu se je vršila velika okrajna kmetijsko-obrtna razstava, med drugim se je razstavilo tudi konje težkega tipa, pinegavska goveja živina, domače svinje in štajerska kokošja pasma. Poleg tega so se priredili na raznih krajih plemenski seji v svrhu oskrbe raznih interesentov s plemenskim govejim naraščanjem.

Svinjereja. Iz naših kmečkih vzrejalnic se je nakupilo 32 mrjascev, ki so se razdelili po vseh okrajih oblasti. Zlasti v Premurju so zelo ugodno vplivali na ondotno rejo.

S početkom novega proračunskega leta se je moralo to delo skoro popolnoma ustaviti. Ker ni bilo več mogoče odvzeti vzrejenih mrjaščkov, so rejci večinoma svoje delo popolnoma opustili ali vsaj znatno omejili. S tem je prizadet razvoj tako važne gospodarske panoge hud udarec in je domala uničeno vztrajno dolgoletno prejšnje delo. Tudi s poznejšimi krediti se bo težko popravilo, ker zahteva živinoreja stalno delo in z nerednimi slučajnimi akcijami ni mnogo pomagano.

Kokošjereja. Spomladi se je razdelilo okoli 3000 odbranih valilnih jajc štajerske pasme in to deloma iz rejških postaj z zaklopnimi gnezdi. Tako smo v tej panogi začeli s prehodom iz stopnje čistega formalizma na stopnjo soupoštevanja storitve. Toda tudi v tej panogi grozi ista nevarnost kakor v svinjereji. Tako n. pr. to leto ni bilo mogoče odvzeti lepih plemenskih petelinov, ki so jih ljudje vzgajali za običajno jesensko oddajo čistokrvnih petelinov naše znamenite pasme.

Ovčjereja. Za deželno vlado v Gradcu se je nabavilo 30 plemenskih ovnov

jezersko-solčavske pasme v srezu Gornji-grad. Za pospeševanje v domačih okoliših (oddaja ovnov itd.) ni bilo sredstev.

Čebelarstvo. V nekaterih krajih se hudo širi čebelna gniloba. Letošnja čebelna paša je bila skrajno slaba in je ponekod uničenih do 50% panjov. Krmljenje s sladkorjem je nerantabilno, ker je sladkor predrag. Vse naše prizadevanje, dobiti »trošarine« prosti sladkor za čebelarje je bilo zaman; prišel je vedno odklonilni odgovor.

Ribarstvo. V tej panogi ovira napredek raznoličnost zakonov, ki so poleg tega zastareli in vzbujajo le policijsko odredbo, ne pa tudi predpis umnega ribarskega gospodarstva. Preveliki anarhiji, ki vlada glede ribjih tatvin že vsa povojna leta, se je s strogimi morami zaježilo. Stvarno delo izvršujejo ribarska društva iz lastnega nagiba.

Mlekarstvo. Prva povojna leta tako cvetoči izvoz svežega mleka v inozemstvo je prenehal, ker je Avstrija svojo produkcijo silno dvignila in pa ker kakovost našega mleka zaostaja za madžarskim in češkim proizvodom. Povsodi se začneja zopet s predelovanjem mleka v maslo in sir. Ustanovile so se tudi nekatere nove mlekarne zadruge, kakor St. Lovrenc na Dravskem polju, Črna pri Prevaljah in Trojane okraj Vransko. Pri tem so sodelovali kmetijski strokovnjaki.

V splošnem hira pospeševalno delo na polju živinoreje na naravnost obupnem pomankanju vsakovrstnih pripomočkov; tako ima n. pr. država nastavljene strokovnjake, ki pa niti najcenejše pospeševalno delo, potrebno pouk ne morejo vršiti, ker za to domala ni potovalnih sredstev.

Hvalevredno razumevanje za pospeševanje živinoreje kažejo nekateri okrajni zastopi, ki mnogo žrtvujejo za to panogo; zlasti so to okrajni zastopi Maribor, Ptuj, Celje, Ormož in Šoštanj. Tudi nekatere premožnejše občine pridno sodelujejo. Izmed številnih ustanovljenih bikorejskih zadrug deluje kakih pet pridno in uspešno.

Kino.

KINO »DIANA«, STUDENCI.

Od sobote, 26., do vključno torka, dne 1. marca: »Pirati lepota« in »Zaljubljeni kapetan«. Prekrasni kriminalno-socialni film za propagando proti trgovanju z dekleti v 6 činih. Film je vreden, da si ga ogleda vsakdo, ker je poleg prekrasne režije in izvrstne igrice tudi kolosalnega vzgojnega pomena. Dodatek pod imenom: »Zaljubljeni kapetan« je prvovrstna veseloigra v 2 dejanjih. Vsak obiskovalec pride torej na svoj račun.

Kaj je »Mastelin«?

»Mastelin« je prašek za prašiče po živinorodravniško preizkušenem receptu, sestavljen iz aromatičnih zelišč. Kakor: Kalmus, Encian i. dr., kar povzroča prebavo in tek »Mastelin« vsebuje grenko sol, povzroča čiščenje notranjih organov. »Mastelin« utrjuje organizem pri živalih na splošno. Trditev, da bi se živali redile od praška samega, bi bila neutemeljena. Vsekakor pa se tek pri reji prašičev nebrojokrat ustavi pri najboljši hrani. Takrat je potrebno dodelati Mastelin, z njim se obnovi tek in prepreči v mnogih slučajih razne bolezni. »Mastelin« prepreči radi tega predčasno klanje prašičev. Vsakomur je znano, da pri predčasni klanji živali ni dobička, pač pa zguba na premoženju. »Mastelin« dobi v vseh trgovinah na deželi za mali denar. Zavički so po 3 in 6 Din. Uporaba je na vsakem zavrtku navedena. — Glavna zaloga: A. Kosec, Maribor.

Ceneje kod pri

RAZPRODAJAH

se dobi vsakovrst. manufakturno blago pri J. TRPIN, Maribor, Glavni trg 17

KMETOVALCI POZOR!

Kar je bilo nekdanj, to velja tudi danes. Uporabljajte staro, vsestransko preizkušeno sredstvo redilni prašek za živino, posebno za prašiče.

„MASTELIN“

zakonito zavarovana znamka. Samo poskusite in prepričali se boste! Dobi se v vseh trgovinah na deželi in glavni zalogi A. KOSEC, Maribor.

Vabilo.

Podporno društvo železniških uslužbencev sklicuje za v nedeljo, dne 27. februarja, ob 8. uri zjutraj v prostorih hotela „ŠTRUKELJ“, Kolodvorska ul. v Ljubljani

Občni zbor

z dnevnim redom:

1. poročilo odbora.
2. določitev podpore in članarine.
3. volitev novega odbora.
4. eventuelne spremembe pravil.
5. raznoterosti.

Gg. zaupniki posebno vabljeni.

Najfinejšo akacijevo strd

razpošilja v pločevinastih skatljah po 50 kg za Din 1000.—, po povzetju

FRANJO KOLLER, velečelar, Borovo-Vukovar.

Nabirajte
nove
naročnike

PREVZEM TRGOVINE!

Cenj. občinstvu mesta in okolice Maribor vljudo naznanjam, da sem prevzel STARO ZNANO ŠPECERIJSKO TRGOVINO GOSPODA IG. TISCHLERJA NA ALEKSANDROVI CESTI ŠTEV. 19

Skrbel bodem za prvovrstno in sveže blago po solidnih cenah, vestni in točni postrežbi, kakor tudi, da se naročila na željo na dom dostavljajo. — Se priporočam prijaznemu upoštevanju

Z odl. spoštovanjem IVAN TRAMŠAK.

ZBIRAJTE ZA TISKOVNI SKLAD!

V VELETRGOVINI TRGOVSKEGA DOMA V MARIBORU

BELI TEDEN

Krasna dekoracija po vseh prostorih. Velikanska izbira znano najlepšega blaga. Beli teden v Trgovskem domu nudi cenj. odjemalcem izvanredno nizke cene.

Odredil sem v belem tednu, kot za reklamno prodajo

BOMBAZIN-A

kot najboljšo znamko za raznovrstno perilo po 14 D.

Nikdo naj ne zamudi si ogledati krasno dekoracijo belega tedna. Največja konfekcijska dvorana v Sloveniji. „GRAND MAGAZIN KONFEKTION“ nudi najlepšo konfekcijo za dame in gospode.

J. PREGRAD — TRGOVSKI DOM.